

Kako mlato (ječmenove tropine) hraniti, da se ne skisa.

„Novicam“ je došla od nekega gospoda, ki je v Kozlerjevi pivarni kupil mlato za živinsko krmo, pritožba, da je to mlato tako skisano, da ga nobena živina pokusiti noče in zdaj ni za drugo ko za gnoj. Ker so „Novice“ lansko leto to živinsko krmo priporočale živinorejcem in se oni gospod v svoji pritožbi sklicuje na to priporočilo, zdela se nam je častna reč opravičiti se, da svet ne misli, da priporočamo nalašč slabo blago. Poslali smo toraj zanesljivega moža v pivarno bratov Kozlerjev in ta nam po tem, kar je videl in slišal, poroča sledeče:

Mlato je pri živinorejcih, vzlasti pri mlekarjih ljubljanske okolice tako obrajtana krma za govejo živino, da se zanj kar trgajo; pivarna ga jim komaj sproti dosti daje. Ko je bil naš poročevalec v pivarni, je čakalo več voz na mlato, in ko je to prišlo s kotla, so kmetje še gorko naložili na vozove ter odpeljali. Pravili so, da njihova živina kar nič več ne mara druge krme, in kmetica, ki je naložila mlata dva čebra, je rekla, da krave dajo zdaj skoro dvakrat toliko mleka, kakor o navadni klaji.

„Kako pa ravnate, da se vam mlato domá ne skisa?“ praša naš poročevalec.

„Ej, to ni nobena umetnost“, odgovori kmetič, „ko ga domú pripeljem, ga denem v kad, zalijem z vodo, da par prstov nad mlatom stoji, in tako se mi drži 14 dni in še več, ne spridi se pa ne. Še celó voda se ne vmsradí, ampak živina jo prav rada ima, ker je sladka.“

To je zvede naš poročevalec od kmetov, ki uže več let jemlje mlato iz pivaren.

Če se toraj mlato skisa, je krivo temu kaj drugega, in to je: če se pusti dolgo nepokrito na gorkoti ali na zabuhlem kraji, kjer je razpostavljeno zraku, da začinja gnjiti. Glavna reč je, zakriti ga tako, da nima nobenega duška. Zato se dolgo hrani tudi v kádéh, ako se te s slamo in deskami pokrijejo in še s kamenjem obtežé tako, da ne more zrak do njega od nobene strani. Take kádi so najbolje, ako jih zakoplješ v zemljo.

Kako pokladati mlato živini, o tem so lansko leto „Novice“ uže obširneje pisale. Vsaki pot se namreč dodá po dve do tri lopate v vodi namočenega mlata rezanci (škopi), ki se navadno živini daje; vse to se zalije z vodo tako, da živine ni treba pozneje še na vodo goniti; zato zadostuje že navadni škaf. Poklada se pa po trikrat na dan, če se živina ne goni na pašo; pa tudi če se zunaj pase, je dobro dati jej te zmesi, da si „zobe opere“.

Mislimo, da bo dotični gospod zadovoljen s tem pojasnilom; morda se je njemu mlato skisalo zato, ker se ž njim ni tako ravnalo, kakor je tu povedano, ali pa je dobil iz pivarne le ostanke, kar se nam pa manj verjetno zdi, kajti naš poročevalec je videl, da ni prav nobene zaloge, ampak se mlato sproti prodaja in odvaža.

Gospodarske skušnje.

* *Da se sir obvaruje črvov*, naj se poper v moko zmelje in ta poprova moka s kropom popari, ž njo pa hleb umije. Če se to dvakrat stori, se do dobrega pokončajo črvi v siru. — Tako svetuje „Prakt. Landwirth.“

Gospodarske novice.

* *Švajcarji prosijo papeža pomoči za varstvo tičev.* Švajcarsko društvo za varstvo ptic je nedavno sv. očetu v Rim poslalo latinsko spomenico, v kateri ga prosi, naj Italijanom na srce položi usmiljenje do ptic pevalic, ki so kmetijstvu nezmirne dobrotnice. Znano je namreč, da se nikjer na svetu ptice ne ubijajo tako nemilostljivo kakor na Laškem (v Italiji), kamor se v pozni jeseni iz mrzlejših dežel selijo, da bi ondi čez zimo ostale in se spomladi zopet vrnile v domače dežele. Al Italijani jim neusmiljeno strežejo po življenji, ker jim je rajž z majhnimi ptički zeló priljubljena jed. — Ko je dunajska vlada leta 1870. skor po vseh deželnih zborih našega cesarstva dala snovati našim bralcem znano postavo za varstvo ptičev, je obljubila, da pri italijanski vladi doseže milost ptičem, al — Lah ne mara za usmiljenje, kjer gré za njegov želodec. Zato tudi ni pričakovati, da bi sv. oče mogli zadostiti gori navedeni spomenici švajcarskega društva.

O zadevah poročevalcev v komisijah za uravnavo zemljiškega davka.

V 9. listu dunajskega časnika „Grundbesitzer-Organ für die Grundsteuer-Regulierung“ beremo sledeče „poslano“:

„Častiti gospod vrednik! V vašem cenjenem listu smo nedavno čitali članek: „Enkrat tudi kaj za poročevalce in ne proti poročevalcem.“ V tem članku se je med drugim povdarjalo, da se poročevalci (referenti) komisij za uravnavo zemljiškega davka ne izpuščajo iz služeb drugače, kakor če so bili po disciplinarni preiskavi krivi spoznani. Ta trditev pa je v nasprotji temu, kar smo uže mnogokrat doživeli in to posebno na Kranjskem, kjer deluje 12 poročevalcev. In nič manj kot 24 poročevalcev je v tej „srečni“ deželi iz službe odstranjenih bilo in še le letos malo pred začetkom vcenitve se je več takim domačim poročevalcem služba odpovedala, kateri so 6 do 9 let pri uravnavi zemljiškega davka tukaj služili, in to brez poprejšnje odpovedi in brez preiskave malo mesecev pred popolno končano vcenitvijo; mahoma jim je ministerstvo službo vzelo brez vsakoršne denarne odškodnine, kakor jo §. 20. pristojbinega regulativa predpisuje. Lahko se razume, kakošen žalosten vtisek je to postopanje naredilo na uradnike, ki so zdaj še v službi! Dotični provizorični uradniki, katere je ta britka osoda zadela, in ki so svoje zdravje žrtvovali svoji slabo plačani službi ter dolžnosti svoje v okrajnih cenilnih komisijah zvesto spolnovali, mislijo zbornici poslancev ali pa cesarski kraljevi državni sodnji pritožbo vložiti zarad tacega nepostavnega postopanja ž njimi.“

Mnogo poročevalcev, ki vsi potrji in z veliko skrbjo za-se in za svojo rodovino v prihodnji čas gledajo.

Anton Janža, mladi slovenski kmet,
ces. kralj. profesor čebelarstva na Dunaji.

Zgodovinska črtica.

Da je naš Janža čebelarstvo učil na Dunaji, je zeló znana stvar, — kedaj in kako pa je prišel tje za učitelja čebelarstva, je manj znano, zato gotovo vstrežemo mnogim našim čitateljem, ako jim to na kratko povemo po popisu, ki ga o zgodovini čebeloreje na Kranjskem nahajamo v poslednjem listu dunajske „Landw. Zeitg.“ od pl. Radicsa.